

Válasz a válaszra

VISSZHANG - LVI. évfolyam, 14. szám, 2012. április 6.

Kedves Imre, két héttel ezelőtti cikkemre („*Nem leszünk gyarmat!*”, *ÉS*, 2012/12., márc. 23.) írt válaszod (*Persze, gyarmat vagyunk – Válasz Bojár Gábornak*, *ÉS*, 2012/13., márc. 30.) nagyobb része nem igazán válasz. Valójában egy teljesen új témát vetettél fel: A privatizáció hibáiról, illetve bűneiről írsz, amelyben néhány konkrét (például a természetes monopóliumok privatizálását illető) kritikáddal még egyet is értenék. Mindebből azonban arra a következtetésre jutsz, hogy nem is az EU, hanem a „globális tőke gyarmatává” váltunk.

Ha ez így van, akkor ebben nem vagyunk egyedül. Ilyen értelemben minden olyan ország „kiszolgáltatott gyarmat”, ahol modern piacgazdaság van, és azt a magántőke dominálja. Még az USA is az, ahol a gátlástalan profitmaximalizálásra törekvő tőke Ázsiába telepíti a gyártást, ahelyett, hogy hazafias kötelességének eleget téve otthon teremtené munkahelyeket. Nemzeti tőke azt hiszem ma már nincs. Ha jól emlékszem, a mi legnemzetibb tőkésünk például (aki a Békemenet élén maga vitte a „Nem leszünk gyarmat!” transzparenst) cégének Szlovákiába telepítésével fenyegetett, amikor felmerült az adósságcsökkentés érdekében a társasági adó emelésének szükségessége. A tőke globálissá vált, ezen már nehéz lenne változtatni, de így a nemzeti szinten működő államok egyre kevésbé tudják ellátni alapvető feladatukat, a tőke és a verseny hatékony szabályozását a közjó érdekében. A tőke globalizálódása is egyike tehát azon kihívásoknak, melyeknek nemzeti keretek között nehéz megfelelni, így ez is érv (bár azt hiszem, nem annak szántad) az Unió eddiginél is mélyebb integrálódása és ezzel nemzeti szuverenitásunk további csökkenésének tudomásulvétele mellett.

De térjünk vissza eredeti vitaindító cikkemhez, melyben miniszterelnökünk március 15-i beszédének egyes kitételeire próbáltam reagálni, és ezzel kapcsolatban emlékeztetni arra, hogy miért léptünk be az Unióba és az mivel jár. Vállalkozói tapasztalataimmal és példáimmal próbáltam rávilágítani, hogy a visszamenőleges törvénykezés és a megkötött szerződések tömeges felrúgása nyomán keletkező általános jogbizonytalanság nagyságrendekkel nagyobb gazdasági és társadalmi károkat okoz, mint amilyeneket az orvosolni kívánt problémák okoznak, azaz pl. a valóban pofátlan végkielégítések vagy az erőfölénnyel visszaélve kötött egyoldalú szerződések. Hiszen ha nem lehetek biztos benne, hogy betartva az érvényes törvényeket nem lehet bajom, akkor miért tartsam be a törvényeket? Ha nem lehetek biztos benne, hogy a megkötött szerződések érvényesek maradnak, akkor miért tartsam magam hozzájuk? Azt próbáltam hangsúlyozni, hogy a jogharmonizáció és az ezzel összefüggő általános jogbiztonság – beleértve a bírói függetlenség garanciáit – az Unió lényege. Ezért ha valahol, hát ennek megsértésekor lehet igazán indokolt az uniós fellépés.

Azt írod, hogy „*az EP tragikomikusan tájékozatlan tagjai jogot formálnak pl. a bírói testület nyugdíjazási korhatárának megítélésére*”. Én érteni próbálok, hogy jóhiszeműen viszonyulsz a kormány érveléséhez, bár nyilván Te is látod a hivatalban levő vezető bírák tömeges leváltásának (az EU számára elfogadhatatlan) politikai motivációját, különösen az új bírák kinevezésének radikális központosítása mellett. Egyetlen reális magyarázat a „nyugdíjreform” szerintem cinikus (hiszen az a nyugdíjkorhatár emeléséről és nem csökkentéséről szólna) érvrendszerének elfogadására, hogy ennek mögöttes indítékaival egyetértesz. Őszintébb pillanatainkban Fidesz-politikusok ki is mondták: „Baloldali túlsúly volt a bíróságokban, az öreg bírákat még a Kádár-rendszerben nevezték ki, ideje itt is rendet rakni.” Ez egyenes beszéd, sőt még akár egyet is lehetne érteni vele. Csak azért nem stimmel, mert én úgy emlékszem, hogy a baloldali kormányoknak is rengeteg bajuk volt ugyanezekkel a bíróságokkal. A demokratikus és a nem demokratikus kormányokat éppen az különbözteti meg, hogy együtt tudnak-e ezzel élni, azaz vállalják-e a

hatalommegosztás montesquieu-i elveit.

A független jegybank (szintén uniós alapelv) hasonló eset, az is útjában szokott állni a különböző színezetű kormányoknak. Függetlenségüknek pedig az is feltétele, hogy a kormány nem változtathatja meg vezetőinek fizetését mandátumuk közepén, hiszen ez a befolyásolás legegyszerűbb eszköze lehetne. (Azt csak mellékesen jegyzem meg, hogy a korábbi, valóban kimagasló, de a banki szektorban nem teljesen szokatlan 8 milliós elnöki fizetést éppen az előző Fidesz-kormány állapította meg annak a Járai Zsigmondnak a részére, akivel a következő kormánynak legalább annyi baja volt, mint a Fidesznek most Simor Andrással. De Járai fizetéséhez mégsem nyúlt senki.)

Az pedig különösen meglepő, hogy egy olyan kormány védelmében érvelsz a „szubszidiaritás elve” mellett, melynek vezetője imponáló lendülettel valósítja meg a döntések soha nem látott centralizációját, először a pártján belül, majd az állam működésének majd’ minden szegletében. Az önkormányzati hatáskörök drasztikus csökkentésétől kezdve az elemi iskolai oktatás tananyagán keresztül az egészségügyi ellátásig, az egyházak elismeréséig, az ügyvédi eskü szövegéig szinte mindenütt.

De maradjunk a gazdaságnál. Azt írod, hogy pont akkor alkalmaznak túlzottdeficit-eljárást ellenünk, amikor éppen csökken a deficit. Tényleg csökken? Nem emlékszel, hogy amikor a Graphisoft tőzsdei jelentéseit tettük közzé, mennyire kellett ügyelnünk az „egyszeri és rendkívüli tételek” külön kezelésére? Nem emlékszel, hogy amikor például eladtuk a korábbi Kolumbusz utcai székházunkat, eszünkbe sem jutott, hogy a vételárat „szokásos” üzleti bevételként könyvelve feltornásszuk profitunkat, és ezzel megtévesztve befektetőinket feltornásszuk részvényárfolyamunkat? Nem tettük, mert ha ezt tettük volna, az súlyos csalásnak minősül, amiért kirívó esetekben akár börtön is járhat. Kormányunk viszont most valami nagyon hasonlót követ el, amikor a nyugdíjpénztárak államosításából befolyt egyszeri bevétel egy részét (együtt az ideiglenesnek deklarált válságadókkal) folyó bevételként igyekszik bemutatni, meghamisítva ezzel a hiányszámot, félrevezetve nemcsak a hitelezőket, de saját magát is. Volt, aki már próbált hasonlót, nevezetesen Suchmann Tamás egykori privatizációs miniszter, aki a privatizációs bevételeket próbálta meg folyó bevételként feltüntetve eltapsolni. De akkor volt egy Bokros Lajos nevű pénzügyminiszterünk, aki ezt nem engedte. Világossá tette, hogy a családi ezüst eladását kizárólag adósságcsökkentésre szabad használni, a folyó deficitet csak az ebből származó kamatmegtakarítás csökkentheti. És akkor tényleg csökkent is a deficit. De ma nemcsak Bokros Lajosunk nincs, hanem a takarékoság jegyében még pénzügyminiszterünk sincs, helyette van Matolcsy Györgyünk, aki talán nem is érti, mit csinál, és talán maga is elhiszi, hogy tényleg csökken a hiány. A hitelezőink viszont látják, mi a helyzet, és súlyosan büntetnek.

Imre, most nagyon el vagyok keseredve. Azzal fejeztem be két héttel ezelőtti cikkem, hogy utolsó reményem a Fideszhez közel álló és függetlenül gondolkodó emberekben van. Abban bíztam, hogy sok jobboldali beállítottságú honfitársamnak is érték a hatalommegosztáson, valamint a fékek-ellensúlyok rendszerén alapuló polgári demokrácia, és nem hagyjátok azt a baloldalnak és nekünk, liberálisoknak teljesen kisajátítani. Válaszod megingatta ezt a reményemet.

Kepes András nemrég megjelent *Tövüspuszta* című regényének egyik szereplője (Sárády doktor) úgy volt a demokráciával, mint a tengeri hallal, homárral és a kagylóval. „A briteknek, franciáknak, hollandoknak lehet, hogy jó, (...) de mire ideér, megbüdösödik.” Azért ütött meg engem ez a gondolat, mert úgy tűnik, mintha a mai jobboldal és vele együtt társadalmunk jelenlegi többsége hasonlóan gondolkodna. Tudom, hogy ebben a baloldal és mi, liberálisok súlyosan hibásak vagyunk. Talán emlékszel, hogy 1998-ban a választások éjszakáján Szobránc közti lakásunkban együtt vártuk az eredményt. Te a Fidesznek szurkoltál, én nem, bár a Tocsik-botrányon én is fel voltam háborodva. És amikor kiderült az eredmény, ezt mondtam: A szoci-szadesz koalíció megérdemli a vereséget, de az ország nem érdemli meg a Fideszt. Most már másképp látom. Megérdemeljük a Fideszt mindannyian. Mi, liberálisok azért, mert nem volt erőnk szembeszállni a saját oldalunk korrupciójával, és ezzel hozzájárultunk a demokrácia lejáratásához, ti, jobboldaliak pedig most tétlenül nézitek annak lebontását. Így együtt lehetünk tanúi, hogyan porlad

semmivé mindaz, amire negyven évig együtt vágytunk.